

Вікторія Юріївна КОЛЕСНИК,

курсант групи 401 факультету №1

Харківського національного університету внутрішніх справ

Тетяна Анатоліївна ОРЛОВА,

кандидат юридичних наук, доцент,

доцент кафедри криміналістики, судової експертології

та домедичної підготовки факультету №1

Харківського національного університету внутрішніх справ;

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-7635-1160>

ПРОЯВИ ТОРГІВЛІ ЛЮДЬМИ ТА ПРОБЛЕМИ РОЗБУДОВИ МЕТОДИКИ РОЗСЛІДУВАННЯ

Торгівля людьми та укладення інших незаконних угод щодо людини на сучасному етапі представляють собою кримінальний бізнес, який в світі за рівнем злочинного доходу займає третє місце після наркобізнесу та торгівлі зброєю. Вивчення досвіду правоохоронних органів у виявленні, розкритті і розслідуванні торгівлі людьми свідчить про наявність неабияких труднощів у цьому напрямку. Справа у тім, що ця злочинна діяльність, як правило, має оболонку цивільно-правових відносин (усиновлення, працевлаштування, надання медичних послуг тощо). На сучасному етапі виявляється дуже багато сфер легальної діяльності, під прикриттям якої здійснюється «торгівля живим товаром». На жаль, у криміналістичній літературі склалося так, що основна увага приділяється тільки одному різновиду торгівлі людьми – вербуванню, продажу і втягуванню молодих жінок в систему сексуальної експлуатації. Щодо інших проявів цього злочину, то про них у кращому випадку тільки згадується.

На нашу думку, для розробки ефективного механізму боротьби із торгівлею людьми необхідно дослідити всі сучасні прояви цього злочину, виробити їх криміналістичну класифікацію і відповідно до кожної класифікаційної групи виробити рекомендації з розслідування.

Ми вважаємо, що критерієм криміналістичної класифікації можуть виступати вид експлуатації потерпілої особи та її соціально-демографічна характеристика (стать, вік, образ життя тощо).

На підставі вказаного критерію торгівлю людьми та інші незаконні угоди щодо людини можна класифікувати на наступні різновиди.

1. Вербування, продаж і втягування людей в систему сексуальної експлуатації.

2. Торгівля жінками з метою примусу їх до вагітності.

3. Передача співробітниками дитячих будинків та інтернатів дітей через механізм усиновлення (удочеріння) особам з патологічними сексуальними потребами.

4. Передача медичним персоналом психічно хворих людей або тих, що знаходяться в тяжкому (без свідомості) стані внаслідок коми, паралічу ЦНС, а також залежних від апаратів стимуляторів серця чи вентиляції легень для подальшої трансплантації їх органів або для проведення дослідів над ними.

5. Доставка та передача людей для їх трудової експлуатації (виконання сільськогосподарських, будівельних та інших робіт).

6. Доставка батьками (в т.ч. попечителями, вчителями) за винагороду дітей в фотостудії для зйомки відео- і фотоматеріалів порнографічного характеру.

7. Передача батьками своїх дітей іншим особам для використання їх у жебрацтві, або для використання їх в якості донорів для трансплантації органів.

8. Передача медичним персоналом пологових будинків новонароджених особам, які не можуть мати дітей внаслідок безпліддя, або для подальшого використання дитини в якості донорів для трансплантації їх органів чи матеріалу для виділення стовбурових клітин.

Наведена криміналістична класифікація незаконних угод щодо людини звичайно не містить переліку всього різноманіття проявів цього злочину, але вона, на наш погляд, може слугувати принциповою схемою для розробки методик розслідування окремих різновидів цього надзвичайно різноманітного виду злочинів.

Юлія Миколаївна КОМАР,

завідувач сектору дактилоскопічних досліджень

відділу криміналістичних видів досліджень

*Запорізького науково-дослідного експертно-криміналістичного
центру МВС*

ОСНОВНІ ТАКТИЧНІ ПРИЙОМИ ПСИХОЛОГІЧНОГО ВПЛИВУ В КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ

Питання психологічного впливу є проблемними і мають психологічне значення в кримінальному провадженні, оскільки така діяльність найчастіше пов'язана із впливом на психіку людей. А враховуючи, що психіка людини надто складна і крихка субстанція, тонка